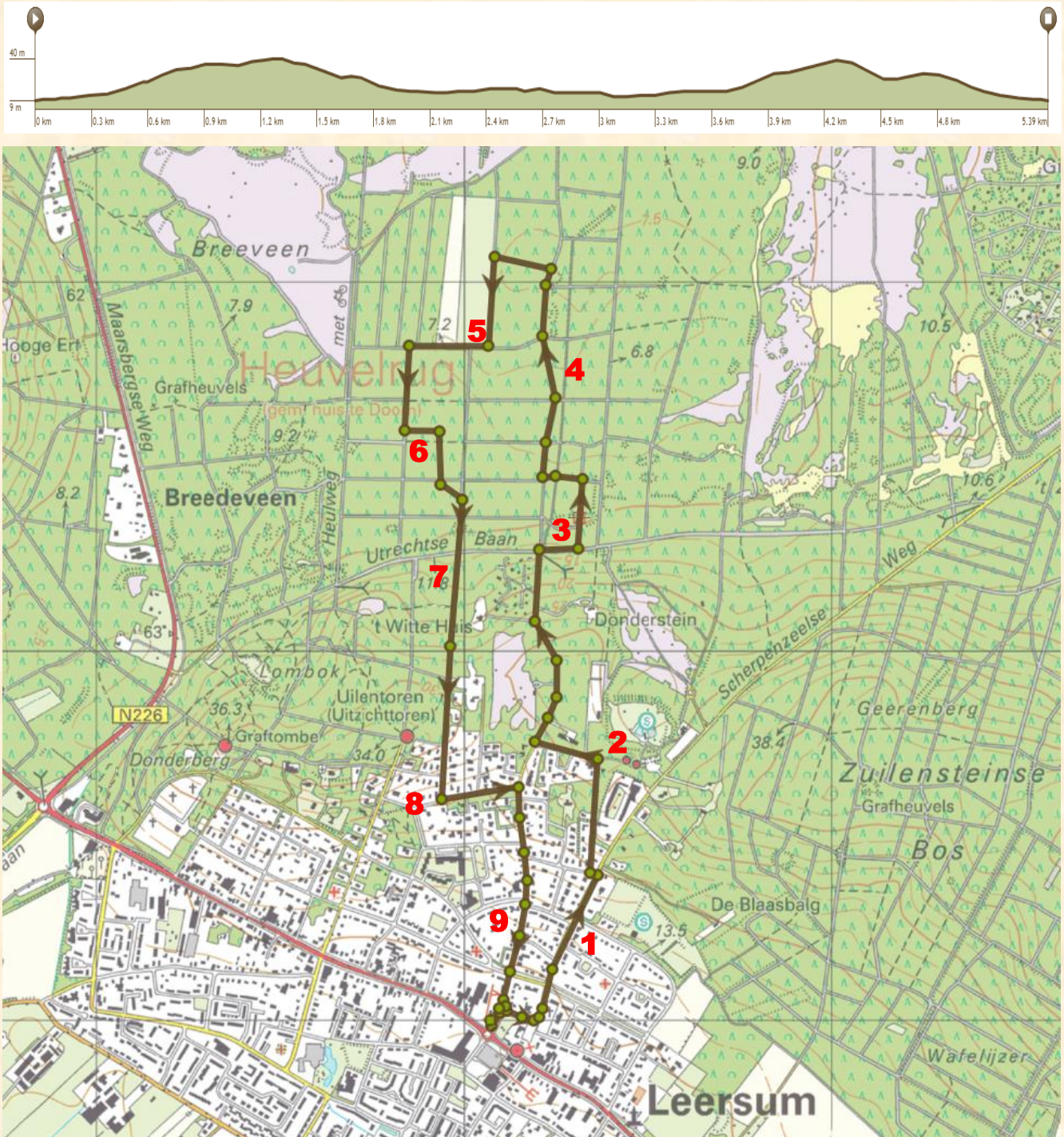

het Kors Paterpad bij Leusden

Voor degenen, die met eigen ogen een representatief beeld van het bosrijke wandelgebied willen krijgen wordt een grotendeels met roodgekopte paaltjes gemarkeerde lusvormige route van bijna 5,5 kilometer beschreven. Hiervan wordt op de Scherpenzeelse Weg 500 meter vice versa afgelegd. Bij de routebeschrijving wordt ook gewezen op de mogelijkheid aan de noordkant van het wandelgebied nog even een uitstapje te maken naar de reliëfrijke heideterreinen van het Leersumse Veld. We beschrijven de route vanuit de hoek Rijksstraatweg/ Scherpenzeelse Weg.

Route 5,5 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Het geopad volgt eerst zo'n vijfhonderd meter de Scherpenzeelse Weg, die al spoedig de zuidzuidwestflank van de Leersumse stuwwal gaat beklimmen. Daarbij stijgt het niveau waarop we lopen in een steeds sneller tempo van 8 tot 19 meter.
2. Even voor het einde van de bebouwde kom slaan we ter plekke van de zijstraat Heiderand linksaf om direct daarna rechts het smalle Bosbadlaantje te kunnen ingaan. Dit pad loopt tussen enkele later bebouwd geraakte kleine groeven naar een stuwwalterras, waarvan de bovenzijde overwegend ongeveer 33 meter boven N.A.P. lag, maar voor een belangrijk deel diep werd ontgrond. In het zuidelijk deel van de groeve die daardoor ontstond bevindt zich een bosbad, wat de naam van het laantje verklaart. Even voor de groeve met het bosbad slaat het geopad linksaf om via de straat Plaggeberg, de flauwbochtige M.C. Verloopweg op te zoeken.
3. Deze weg leidt ons rechts via het behouden gebleven deel van het terras naar de vrij steile noordelijke stuwwalflank, die we afdalen. Rechts wordt dan de ingang van het beboste landgoed Donderstein gepasseerd. Onderlangs de helling loopt de onverhard gebleven oude Utrechtse Baan, die we rechts ruim honderd meter zullen volgen, om daarna linksaf te slaan. Inmiddels zijn we beland op het uitgestrekte lage terras grindhoudende smeltwater- en fijnzandige windafzettingen, dat de langste stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug van de Gelderse Vallei scheidt.
4. Na zo'n 200 meter slaan we op een kruising andermaal linksaf om een groot deel van een rood gemarkeerde route te gaan lopen. Deze leidt ons eerst naar het Kors Paterpad, dat we rechts ruim vijfhonderd meter gaan volgen. Daarbij zal het opvallen dat het terrasoppervlak in het wandelgebied op veel plaatsen nauwelijks enig reliëf vertoont. Er zijn echter ook enkele zones waar de windafzettingen ons kleine ruggen en heuveltjes laten zien. Wanneer die zich kenmerken door een zachtglooiend oppervlak hebben we dan meestal van doen met windvormingen, die omstreeks het einde van de laatste ijstijd ontstonden. Als het reliëf grillig is speelden de in historische tijd opgetreden verstuingen echter een belangrijke rol bij de genese van de huidige geomorfologische gesteldheid. Na het passeren van enkele kleine heuvelpartijen vraagt de markering ons linksaf te slaan.
 - a. Wie een vrij reliëfrijke heidesavanne wil zien moet het Kors Paterpad echter blijven volgen tot een kruising met een ANWB paddenstoel en daar rechtsaf slaan. Een eindje verderop kan dan op enkele picknickbankjes van inspirerende uitzichten over die bomenheide worden genoten.
5. De hoofdroute (weer) verder volgend bereiken wij spoedig de oostrand van een enclave cultuurland, waar linksaf wordt geslagen. Een pad langs de rand van de enclave brengt ons dan naar een T kruising. Hier gaan we rechts via de zuidrand van de enclave weer het bos in.
6. Intussen zal ons zijn opgevallen dat een groot deel van de bossen in deze omgeving door een rechthoekig padennet werd geperceleerd. Mede door het vrijwel ontbreken van markant reliëf is dit niet zo aantrekkelijk voor wandelaars. Voor hen zou later dan ook een bochtig pad door de bospercelen worden aangelegd. Het heeft een lengte van zo'n zeshonderd meter. De markering nodigt ons uit het slingerpad helemaal te volgen.
7. Aan het einde van het bochtige wandelpad komen we weer terecht op een lange kaarsrechte ontsluiting, waar rechtsaf wordt geslagen. In vrijwel zuidelijke richting lopend kruisen wij dan andermaal de Utrechtse Baan. Aan de andere kant van de kruising leidt de kaarsrechte weg ons via een wat terugwijkend deel van de noordelijke stuwwalflank naar een bijna 30 meter boven N.A.P. gelegen dwarspas.
8. Voorbij de pas daalt de rechte weg de zuidelijke stuwwalflank af tot aan een T-kruising. Hier slaan wij linksaf om voor de tweede keer de M.C. Verlooplaan op te zoeken.
9. Ook nu gaan we deze weer rechts volgen. In dit geval betekent dit echter een terugkeer naar de plek waar wij onze wandeling begonnen.

Door onze wandeling leerden wij zowel een deels bebouwd geraakt smal stuwwalgedeelte als een segment van een noordelijk aangrenzend uitgestrekt terras smeltwater- en windafzettingen kennen. De stuwwal kruisten wij via een deels door ontgrondingen verdwenen terras en westelijk daarvan gelegen pas. Noordelijk daarvan toonde het uitgestrekte laaggelegen terras smeltwater- en windafzettingen ons op veel plaatsen nauwelijks enig oppervlaktereliëf. Enkele zones verrasten ons echter met kleine windvormingen van nogal uiteenlopende ouderdom.

Toelichting

Het beschreven gebied is een zone van ongeveer één kilometer breed en ruim twee kilometer lang, die van Leersum noordwaarts loopt.

Het zuidelijk deel van het gebied ligt op de verreweg langste door Scandinavisch landijs gevormde stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug. De ongeveer 150.000 jaar oude stuwwal is er ongeveer anderhalve kilometer breed.

Het oppervlak van de stuwwal vertoont ter plekke van de beschreven zone een pas en terras, dat in de twintigste eeuw door enkele ontgrondingen werd geschonden.

Aan de noordkant gaat de stuwwal met een ten dele vrij steile flank over in het brede terras dat de Utrechtse Heuvelrug aan de kant van de Gelderse Vallei flankeert. Dit terras bestaat voornamelijk uit grindrijke grofzandige smeltwater en fijnzandige windafzettingen. Waar de laatste tot het maaiveld reiken komen lokaal enkele meters hoge rugsystemen voor.

Die met zachtglooiende oppervlaktevormen en een sterk uitgeloopte bovengrond werden waarschijnlijk tegen het einde van de laatste ijstijd gevormd. Als de windvormingen zich kenmerken door een grilliger reliëf hebben we echter ook van doen met het geomorfologisch effect van de verstuingen die later nog onder invloed van allerlei activiteiten van de mens mogelijk waren.

Omstreeks 1850 was de zone vrijwel geheel begroeid met heide. Over deze heide liep een karrespoor van Leersum naar het noorden. Benoorden de Oude Utrechtse Baan vertakte het zich in een aantal in noordelijke richtingen divergerende sporen.

Bij de herbebossing van de heide werd een groot deel van het gebied ontsloten door een rechthoekig net van zandwegen. Nog niet zo lang geleden is door een deel van het bos echter ook een bochtig wandelpad aangelegd.

De zuidflank van het beschreven stuwwalgedeelte raakte in de 20ste eeuw vrijwel geheel bebouwd. Verder naar het noorden staan op de stuwwal echter slechts enkele landhuizen.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger